

Invitasjon til å delta i barnehageforskning

Forskningsprosjektet SELMA skal utvikle og prøve ut en pedagogisk praksis og videreutdanning knyttet til barns sosiale og emosjonelle utvikling og livsmestring i barnehagen. Din barnehage inviteres til å være med i utprøvingen av SELMA. Den første utprøvingen vil skje i barnehageåret 2023/24 sammen med de eldste barna barnehagen.

PEDAGOGISK PRAKSIS I SELMA

- En pedagogisk praksis som konkretiserer viktige tema fra rammeplanen:
 - Samspill
 - Engasjement
 - Livsglede
 - Mestring
 - Anerkjennelse
- Har forslag til bøker, leker og aktiviteter for å fremme sosial og emosjonell utvikling i barnehagen
- Retter seg særlig mot femåringene i barnehagen, men kan også brukes blant alle barn på stor avdeling
- Er utviklet i et samarbeid mellom norske barnehageansatte og barnehageforskere
- Strekker seg over et barnehageår:
 - Barnehageåret er inndelt i fem moduler knyttet til de fem kjerneområdene i SELMA.
 - Uketema i SELMA blir presentert både i SELMA-boka og i en egen netressurs med en liten filmsnutt for hver uke.

S – SAMSPILL

E – ENGASJEMENT

L – LIVSGLEDE

M – MESTRING

A – ANERKJENNELSE

INNLEDNING

At barn skal få oppleve glede er en viktig del av rammeplanen: barnehagen skal bidra til trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd. Barna skal støttes i å mestre motgang og håndtere utfordringer. Disse positive verdiene knyttet til barns sosiale og emosjonelle utvikling er grunnleggende for den norske barnehagen.

Forskningsprosjektet SELMA skal bidra til å tydeliggjøre god praksis innen disse områdene fra rammeplanen. Forskere og utvalgte barnehageansatte samarbeider

om å lage en ny pedagogisk praksis for sosial og emosjonell utvikling i barnehagen.

Din barnehage inviteres til å være blant de første som prøver den pedagogiske praksisen i SELMA sammen med femåringene (barna født i 2018). Slik kan du bidra til viktig ny kunnskap om praksis som kan fremme sosial og emosjonell utvikling i barnehagen, noe som har verdi både nasjonalt og internasjonalt.

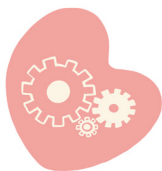
KJERNETEMA I SELMA

Forskere og barnehageansatte i SELMA har et felles ønske om å skape en god hverdag for barna som fremmer sosial og emosjonell utvikling og mestring. Barna skal få kjenne glede og vennskap i lek med andre. Det finnes flere vitenskapelige teorier som tar for seg hva som har effekt på barns sosiale og emosjonelle utvikling. På tvers av de ulike teoriene, er det noen tema som er svært sentrale: samspill, engasjement, livsglede, mestring og anerkjennelse. Dette er også sentralt i

rammeplanen. Derfor har disse fem blitt valgt ut som kjernetema i SELMA.

Armbåndet er brukt som en metafor i prosjektet for å illustrere at kjernetemaene henger uløselig sammen og påvirker hverandre. Omsorg, lek, læring og dannelse er en del av barnehagens samfunnsmandat, og er også det pedagogiske utgangspunktet for SELMA.

SAMSPILL

Å kunne ha et positivt samspill med andre, knytte vennskapsbånd og gode relasjoner er viktig hele livet. Gode samspill og vennskap med andre er viktige for vår egen opplevelse av livsglede. De sosiale væremåtene og vanene vi tillegger oss i tidlig alder vedvarer ofte livet ut. Barn er derfor avhengig av gode samspill med de rundt seg i lek og læring.

Gode omsorgsrelasjoner danner grunnlaget for utvikling og danning. Når et barn starter i barnehagen dannes det i første omgang en relasjon med primærkontakten. Senere utvider barnet omgangskretsen sin til flere barn og ansatte i barnehagen. Hele tiden er de voksne i barnehagen med og støtter barna til å inngå i positive samspill med andre barn i lek og aktivitet.

ENGASJEMENT

Leken er grunnleggende for engasjement og livsglede hos barn. Engasjement og lek bidrar til øvelse og ny mestring, som igjen gir god selvfølelse. Engasjement kan ses i lek med dukkehuset, bygging av lego, tegning, maling eller i utelek. Den engasjerte leken har paralleller til det forskere kaller flytopplevelse. I flyt er mennesket dypt engasjert i aktiviteter som er litt utfordrende, men samtidig ikke er for vanskelige.

Å skape positive klima og gode, engasjerende leke- og læremiljø i barnehagehverdagen er helt avgjørende for barns trivsel og sosiale og emosjonelle utvikling.

LIVSGLEDE

Glede og positive følelser er viktig for barns utvikling. Relasjoner til andre og det å være med på noe som er meningsfullt, er viktig for å kjenne glede. Takknemlighet styrker barns mulighet til å legge merke til og vektlegge det gode i livet. I motsetning til negative følelser, som ofte begrenser oss, vil positive følelser utvide handlingsmulighetene våre. Positive følelser utvider sanseopplevelsene våre, slik at vi oppfatter og opplever mer av det som foregår rundt oss. Over tid bidrar livsglede til å styrke ressursene våre slik at vi blir mer mottagelige for å lære. Derfor er det å legge til rette for positive følelser eller livsglede i barnehagen viktig både for barnas trivsel her og nå, men også for deres muligheter til å utvikle seg.

MESTRING

Det er viktig for alle å håndtere medgang og motgang på konstruktive måter for at vi kan oppleve mestring i framtiden.

I SELMA jobber vi med mestring ut fra to perspektiver:

Optimistisk forklaringsstil: Barn med optimistisk forklaringsstil tenker at det dumme eller triste er noe som skjer fra tid til annen, men det går over. Barna ser på positive hendelser som noe som har kommet for å bli, og det tilskrives egen innsats eller evner. Gjennom SELMA ønsker vi å styrke en realistisk optimisme hos barn.

Lærende tankesett: Dette innebærer at alle kan nå mange ulike mål, dersom de øver. Et lærende tankesett hos barn vil oppmuntre til å holde ut i nye situasjoner. Barnet forstår at de færreste får til nye ting på første forsøk, og at alle må øve for å lære nye ting.

ANERKJENNELSE

Barn trenger anerkjennelse for å forstå hvem de er og for å kjenne seg trygge på sin egen verdi. Måten omsorgspersoner anerkjenner barn på er avgjørende for

barnas opplevelse av seg selv. For å stimulere til et sunt og godt selvbilde hos barn, er det viktig at de blir speilet og anerkjent for den de er. Dette kan for eksempel skje ved at man anerkjenner barnas tanker, ideer, interesser og deres omsorg for andre. Det er dessuten viktig at barna får anerkjennelse for sine følelsesmessige opplevelser. Det å utvikle en slik anerkjennelse av seg selv, er essensielt for et sunt og godt selvbilde.

OPPLÆRING OG VIDEREUTDANNING

Alle ansatte i barnehagen får tilbud om videreutdanning som gir kompetanse i å gjennomføre den pedagogiske praksisen i SELMA, og tilgang til alle ressurser som følger med. Videreutdanningen er obligatorisk for den barnehagelæreren som har ansvar for gjennomføring av SELMA, men det er en fordel dersom flest mulig fra barnehagen deltar. Barnehagelærere får 10 studiepoeng og andre ansatte i barnehagen får kursbevis.

Videreutdanningen er praksisnær, noe som betyr at mye av arbeidet gjøres i det daglige arbeidet på avdelingen. I tillegg dokumenteres arbeidet og refleksjonene som gjøres i praksis. Videreutdanningen gir også en øvelse i ledelsesarbeid i en gruppe i barnehagen.

VIDEREUTDANNING FOR BARNEHAGELÆRERE INNEBÆRER

- Deltakelse på digitale forelesninger og seminarer, som er organisert etter de 5 kjerneområdene. Forelesningene har fleksible visningstidspunkt.
- Ansvar for gjennomføring av SELMA med femåringene på avdelingen gjennom hele barnehageåret.
- Ansvar for felles faglig refleksjon om SELMA på avdelingen der femåringene går. Forslag til refleksjonsspørsmål blir utdelt.
- I løpet av året leveres det fem refleksjonsnotat knyttet til kjerneområdene.
- Etter at alle moduler er gjennomført samler den enkelte barnehagelærer sine refleksjonsnotater til en avsluttende mappeinnlevering hvor erfaringer fra året skal knyttes sammen med teori fra pensum.

- Etter avsluttet videreutdanning skal man fylle ut et nettbasert evalueringsskjema.
- Aktuelt pensum for videreutdanningen blir utdelt fra prosjektet.

KURS INNEBÆRER

- Deltakelse på digitale forelesninger og seminarer.
- Medansvar for gjennomføring av SELMA med femåringene på avdelingen gjennom hele barnehageåret.
- Delta på felles faglig refleksjon om SELMA-tema på avdelingen.
- Etter avsluttet kurs skal man fylle ut et nettbasert evalueringsskjema.

Barnehager som kommer i utprøvningsgruppen får tilbudet om videreutdanning fra høsten 2023. Barnehager i sammenligningsgruppen får tilbudet fra høsten 2024.

SLIK GJENNOMFØRES FORSKNING KNYTTET TIL SELMA

- Forskere og samarbeidspartnere fra KANVAS og Sandnes barnehager utvikler og tester ut de pedagogiske praksisen SELMA.
 - Forskningsprosjektet innebærer en stor feltstudie med 150 barnehager.
 - Barnehagene fordeles tilfeldig i utprøvningsgruppe og sammenligningsgruppe. Utprøvningsgruppen gjennomfører opplæring og den pedagogiske praksisen i SELMA fra høsten 2023, mens sammenligningsgruppen fortsetter som før.
 - Året etter, fra høsten 2024, får sammenligningsgruppen tilbud om opplæring og gjennomføring.
- Alle femåringene blir kartlagt i starten og slutten av barnehageåret 2023/2024 for å undersøke om det er forskjeller i barnas utvikling ut ifra om de har vært i en utprøvningsbarnehage eller en sammenligningsbarnehage.
 - Barnehager som deltar bes om å fylle ut enkle spørreskjema om barnas utvikling, og om egne opplevelser.
 - Forskningsprosjektet følger alle barna etter skolestart for å undersøke om SELMA har vedvarende virkning på barnas trivsel, velvære og prestasjoner på skolen.

HVA INNEBÆRER DELTAKELSE I SELMA

- Barnehagen må ha en barnehagelærer som ønsker å lede gjennomføringen med femåringene i sin barnehage, og å delta i videreutdanningen, dersom barnehagen blir trukket ut i utprøvningsgruppen. Den samme barnehagelæreren forplikter seg til å delta i begge disse aktivitetene. Det gjøres ved å signere den vedlagte barnehageavtalen sammen med daglig leder i barnehagen.
 - Barnehager med flere enn 18 femåringer må ha to barnehagelærere som forplikter seg til å delta i disse aktivitetene og signerer avtalen.
- Barnehager som deltar forplikter seg til å informere foresatte om prosjektet.
 - Barnehager som deltar forplikter seg til å samarbeide med forskerne for at alle femåringer som er med i forskningsprosjektet kan bli kartlagt før og etter barnehageåret 2023/2024. Forskningsprosjektet SELMA legger til rette for enkel gjennomføring av kartleggingen ved at barna blir invitert til en aktivitetsdag hvor kartlegging inngår som en liten del av denne dagen.
 - Barnehagelærer blir også bedt om å fylle ut noen enkle spørreskjema om barnas utvikling, samt om å svare på egne opplevelser.

- Dersom barnehagen blir trukket ut i utprøvningsgruppen har barnehagene følgende forpliktelser:

- Fristille barnehagelærerens tid for å gjennomføre den pedagogiske praksisen og videreutdanningen i SELMA. Dette betyr at barnehagelæreren får bruke sin arbeidstid til å delta på digitale forelesninger og samlinger med innføring i SELMA, samt tid til å gjennomføre aktivitetene knyttet til SELMA sammen med femåringene gjennom hele barnehageåret (minst 15 - 20 minutt per dag).

- Det forventes at alle ansatte på avdelingen til femåringene deltar i SELMA ved å se på og diskutere ukentlige filmklipp fra nettressursen. Det er også en fordel at så mange som mulig på avdelingen deltar på oppstartsseminaret. På denne måten får hele avdelingen felles faglig kompetanseheving.

- **Meld på din barnehage ved å signere og returnere vedlagt avtale i desember.**

Desember 2022	Barnehagenes frist for påmelding	
Mars-mai 2023	Informasjon til foresatte og samtykkeerklæring. Barnehagene blir delt i utprøvningsgruppe og sammenligningsgruppe.	
	Utprøvningsgruppe:	Sammenligningsgruppe:
Høst 2023	Kartlegging av femåringene	Kartlegging av femåringene
Barnehageåret 2023/2024	SELMA videreutdanning og pedagogisk praksis i barnehagen	Fortsetter som før
Vår 2024	Kartlegging av femåringene	Kartlegging av femåringene
Barnehageåret 2024/2025	Fortsetter som før	SELMA videreutdanning og pedagogisk praksis i barnehagen

PERSONVERN

Alle etiske hensyn tas på alvor. Prosjektet blir meldt inn til og godkjent av Norsk Senter for forskningsdata (NSD). NSD skal sikre at berørte parter blir godt nok informert, at kravet om samtykke overholdes og at sikkerheten knyttet til

personvern er ivaretatt. Alle data som samles inn om barn, foresatte og ansatte i prosjektet vil bli behandlet konfidensielt. Dette betyr at navn og personnummer blir byttet ut med koder i datamaterialet.

Kontaktinformasjon

Administrasjonsansvarlig:

Mads Olsen (mads.olsen@uis.no)

Prosjektleder:

Ingunn Størksen (ingunn.storksen@uis.no)

Illustrasjoner: Tiril Valeur

Alle foto: Marie von Krogh

Prosjektet drives av forskere ved
Læringsmiljøsentret og Handelshøgskolen ved UiS
og har et vitenskapelig rådgivende styre med
anerkjente og erfarne forskere fra inn- og utland.
Prosjektvarighet er fra 2021 - 2025.

Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd
og Sparebankstiftelsen DNB.